

Београдска филхармонија
Сезона 2021/22
Баш смо вас се ужелели

Петак, 14. јануар 2022.

Џауме Сантоња
Андреј Коробејников, клавир

Сергеј Рахмањин
Острво мртвих, оп. 29

Трајање око 22 минута

Дмитриј Шостакович
Концерт за клавир и оркестар бр. 2 оп. 102

Allegro
Andante
Allegro

Трајање: око 20 минута

Јан Сибелијус
Симфонија бр. 1 оп. 39 у е-молу

Andante, ma non troppo – Allegro energico
Andante (ma non troppo lento)
Scherzo: Allegro
Finale: Andante

Трајање: око 38 минута

Сергеј Рахмањинов (1873-1943) компоновао је симфонијску поему *Острво мртвих* у Дрездену 1908. године. Настанак дела је инспирисала црно-бела репродукција истоимене слике шведског симболисте Арнолда Беклина, коју је Рахмањинов видео на изложби у Паризу, 1907. године. Видевши касније оригиналну слику у боји, Сергеј Рахмањинов је био дубоко разочаран, рекавши: *Да сам прво видео оригинал, вероватно никада не бих компоновао своје „Острво мртвих“.* Допала ми се само у црно-белој техници.

Композиција се сматра класичним примером касног музичког романтизма у Русији почетком двадесетог века. Злокобни наслов и садржај ликовног дела, чијих пет различитих верзија приказују усамљено камено острво са високим чемпресима ка коме се креће чамац са мртвачким ковчегом, оставили су снажан утисак на композитора. Музика *Острва мртвих* отпочиње у најдубљим регистрима оркестарских инструмената у *pianissimo* динамици. Музички ток дела достиже неколико изражајних кулминација, и враћа се на почетну тишину.

Од шест концерата **Дмитрија Шостаковича** (1906-1975) за солистичке инструменте и оркестар, два су компонована за клавир. Док је први заправо написан као дупли концерт за клавир и трубу са подједнако важним деоницама оба солистичка инструмента, други је класичног формалног обрасца. Два концертанта остварења намењена клавиру дели више од двадесет година. **Други клавирски концерт** Шостакович је компоновао 1957. године за 19. рођендан свог сина Максима, који га је премијерно извео на дипломском концерту на Московском конзерваторијуму. Пошто су композиције Шостаковича небројено пута биле изложене цензури аутор је, желећи да спречи непријатан критички одзив, дело сам карактерисао као непретенциозно и *без високих уметничких домета*. Необично весело тон Другог клавирског концерта није карактеристичан за Шостаковичев опус. Оквирни ставови концерта сличне су структуре – јасним солистичким темама контрастирају оркестарске теме са војничким призвуком. Меланхолични други став подсећа на Шопенов ноктурно, док трећи став плесног карактера кроз пентатонске мотиве и необичне ритмове доноси и реминисценцију на *школске дане* – делове Ханонових техничких вежби инкорпорираних у Шостаковичево оригинално музичко ткиво.

Прва симфонија Јана Сибелијуса (1865-1957) оп. 39 у е-молу настала је 1898, када је композитор имао 33 године. Исте године је симфонију премијерно извела Хелсиншка филхармонија којом је управљао аутор. Строги симфонијски оквир одликује изражена музичка наратива са снажним националним печатом. Први став следи позноромантичарску традицију пребацивања драматуршког тежишта са експозиције на репризу, док се на месту другог става налази рондо, који више подсећа на варијациону форму. Троделни скерцо је у типичном скерцозном духу са предахом у средњем делу. Тематски материјал поверен кларинету са почетка првог става симфоније, трансформисан проналази место у интродукцији финала, означеног као *quasi una Fantasia*. У том смислу, музички материјал показује одређен степен сличности, те је начин његовог развоја потпуно специфичан и различит од класичне сонатне форме. По томе је ова симфонија јединствена, не само у Сибелијусовом опусу, него и као прво дело овог жанра у опусу неког композитора, нимало незрела и почетничка, већ са сопственим печатом.

мр Асја Радоњић